

העשרה למדריכים: מה זה לשון הרע לתועלת?

זמן ההכשרה: 55 דקות | מס' הנספחים המצורפים: 4

נבחן את הגדרים ההלכתיים להיתר לדבר לשון הרע ורכילות כאשר המטרה הינה תיקון עולם ונבחן את ההשלכות שעשויות להיות להיתר זה על כל אחד מאיתנו. בבואנו להתחיל את תהליך השיבוצים, הרצון לשמור על טהרת הדיבור הוא יקר ומשמעותי ויש בו כשלעצמו הרבה כוח ביצירת שבט וחברה מתוקנים יותר. בכל זאת, כל אחד מאיתנו יודע שחלק מהרצון ליצור צוות מוביל טוב יותר מכריח לפעמים גם דיבור ואפילו דיווח שעל פניו איננו עולה בקנה אחד עם הלכות לשון הרע.

מתודה 1: השראה

נקרא יחד, כצוות, את הפסוק ממנו נלמד איסור רכילות (ויקרא י"ט, ט"ז): 'לא תלך רכיל בעמך. לא תעמוד על דם רעך'.
★ מה, לדעתכם, ניתן ללמוד מכך ששני האיסורים האלו מופיעים זה לצד זה באותו פסוק?

הערות למדריך:

אם רוצים ניתן לחלק את הצוות לקבוצות לימוד קטנות ואחר כך לשתף במחשבות שעלו בכל קבוצה. סביר להניח שרוב ההצעות על חיבור חלקי הפסוק יעלו בקנה אחד עם הרעיון שהחלק השני בא להדגיש את חומרת איסור לשון הרע (לא להלבין פני חבר).

אין

תנ"ך / פתקים עם הפסוק

10 דקות ⌚

מתודה 2: הדמייה

נחלק את הצוות לקבוצות קטנות יותר, כל קבוצה תקבל כרטיסיה עם שאלה אקטואלית לגבי איסור לדבר לשון הרע. כל קבוצה תצטרך לדון בשאלה שקיבלה ולכתוב מענה הלכתי על פי מה שנראה וידוע לה לשאלה שבכרטיס. נבקש מכל קבוצה בסיום הכתיבה, לשתף את הצוות בדילמה שקיבלה, בשאלות שעלו בקבוצה שלהם בעקבות הדילמה ובהכרעה שלהם כפי שניסחו אותה בכתיבתם.

שאלות

פתקים עם שאלות, דפים ועטים

15 דקות ⌚

מתודה 3: דיון בשאלה

נלמד יחד שני מקורות החוזרים אל השאלה בה פתחנו- מה הקשר בין שני חלקי הפסוק בויקרא? המקור הראשון, קצר יותר, דברי הרמב"ם בהלכות דעות פרק ז, הלכה א.

המקור השני הוא שו"ת של הרב עובדיה יוסף, שו"ת יחוה דעת, חלק ד, סימן ס. לאחר שלמדתם את שני המקורות:

- ★ מה התחדש לכם לגבי הקשר בין חלקי הפסוק?
- ★ מה הגבול בין האיסור לומר לשון הרע לבין החובה, אולי, להגיד את הדברים?
- ★ איך זה יכול להתחבר לנעשה בשבט?

הערות למדריך: זה השלב שבו צריך לחבר בין הטקסטים לבין הנעשה בפועל בשבט. המדריך צריך לכוון את הדיון לפי הצוות שלו, האם אנחנו נזהרים בדברים הללו? האם אנחנו יכולים להיות טובים יותר? האם אנחנו נשמרים בדבר הזה ביום-יום של השבט? לא רק בזמן שיבוצים. נושא זה אקטואלי ויכול להעלות דיונים סוערים, יש להתיחס לכל אחד מהצוות ברצינות וברגישות.

20 דקות רמב"ם ושו"ת יחוה דעת חלק ד, סימן ס אין

מתודה 4: חשיבה משותפת

עכשיו כשלמדנו והעמקנו מעט בעניין של לשון הרע שיכול להביא תועלת, אנחנו צריכים לדבר ולהחליט איך אנחנו לוקחים את זה הלאה בשבט.

הערות למדריך: ניתן לשלב את החלק הזה בדיון על המקורות. קריטי שהדיון על מה זה אומר לנו יעשה, גדול תלמוד שמביא לידי מעשה.

10 דקות אין אין